כיח א מיי שם הלי ה:

קים ב טוש"ע א"ח סי

קע ס"ה: ג [טוש"ע א"ח סי נג

מעיף מון: קב ד ה טוש״ע או״ח סי׳

קע סעי' ח: קבא וז מיי' פ"ט מהל'

ק"פ הל' ו:

רבינו חננאל

יכול יהא נאכל בשתי חבורות ת"ל יאכל.

וובודות וני. יאכי. ואמרינן במאי פליגי רבי

יהודה מכר יש את למסורת

יאכל כתיב בבית אחד יש

רשות לאוכל לאוכלו ולאוכל קא מזהיר רחמנא שלא יאכל אותו אלא במקום אחד בלבד ולא

. בשני מקומות. ורבי שמעוז

. קוראים על הפסח קא

. מזהר רחמוא להאכל

בחבורה אחת ולא בשתי בחבורה אחת ולא בשתי

חבורות אבל חבורה אחת בשני מקומות רשאין, וקיימא לן כרבי יהודה

. דתנן סתמא כותיה. נפרצה

מחיצה ביניהם ונתפרדו חצים לחד, וחצים לחד

נעשו כשתי חבורות בפסח

אחד. וכן אם היו שתי

שלה נסתלקה מחיצה

שלוו נסומקוו מורצוו מביניהם ונתערבו כאלו באו אלו לתוך אלו ואלו

לתוד אלו. ופשוטות הז.

הכלה הופכת את פניה ואוכלת. פי' מפני שהיא בושה לאכול. רב הונא

בושה לאכול: דב הוגא כדאיקלע לבי רב נחמן בר יצחק אמרו ליה מה שמך,

אמר להו רב הונא. פי׳ אמו לווו דב הוגא. פי נסמכתי בישיבה להקרות רב, ובזה השם אני ידוע,

. לפיכך אמר בעל השם אנא

. כלומר סמוך בישיבה אני

וכו׳. ענינא מסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול, כל מה

שאומר לך בעל הבית עשה. והשותה כוסו בבת

אחת הרי זה גרגרן אלו

כולם דברים פשוטין הן. אמר רב הונא בני חבורה

נכנסין אפילו בשלשה

ויוצאין אפי׳ באחד כו׳. פי׳ בני חבורה שנמנו על הפסח ובאו מקצת מהן

בעת שדרך בני אדם להכנס ולאכול הפסח ושגרו הדיאלה, פי׳ דיאלא כגון

. השמש שהוא השמש

הנשארים מבני חבורה ולא

ובאו אלא שלשה בלבד. . אוכליז את הפסח ההוא.

ואין עליהן להמתין להם

עד שיבואו כיוז שנתאחרו נו שיבואו כיון שנואוודר לבוא מדרך בני אדם כולם. אבל פחות משלשה לא

יאכלו אלא ימתינו עד

שיבואו שאר בני החבורה זה דין הנכנסין. אבל אם

היו מקובצין כולן וראו

מקצתן למקצתן ויצאו ונתאחרו יתר מן השיעור

שאמרנו, והדר בא דיאלא ילא מצאם. אפילו לא

פו:

יכול יהא. עיקרו של פסח נאכל בשתי חבורות: מ"ל בבית אחד יאכל.

וקסבר יש אם למקרא. יאכל אפסח קאי ולא אגברי כלומר עיקר

תחלם אכילתו תהא בחבורה אחת ולא יתחלק לשתי חבורות אבל

אעיקר תחלת אכילה מדקרינן יאכל

אפסח ולא יאכל אגברא. ואני שמעתי

חילוף ר' יהודה סבר יש אם למקרא

בבית אחד ולא בשני מקומות ור"ש

סבר יש אם למסורת שמסר אונקלום

הגר בחבורה חדא יתאכל אבל אשני

מקומות לא קפיד וקשה לי לאומרו

דלא שמעתי מסורת כזה מעולם ועוד

דקיימא לן דר׳ שמעון יש אם למקרא

ס"ל בשמעתא קמייתא דסנהדרין"

ועוד לישנא דברייתא דייקא כוותי

דגבי חבורות נקט פסח נאכל ולא

נקט שתי חבורות אוכלין אותו וגבי

מקומות נקט האוכל אוכל ולא נקט

פסח נאכל הלכך כי דרשינן בבית

אחד יאכל במקרא אפסח משמע

למעוטי חבורות וכי דרשינן יחכל

הגברי משמע למעוטי מקומות:

ונפרסה מחילה ביניהן גרסינן. היו

יושבין חבורה אחת ואוכלין פסח אחד

ונפרסה מחילה ביניהן ועשאום שני

חבורות לדברי האומר פסח נאכל

בשתי חבורות גומרין אכילתן ואע"ג

דמאן דאית ליה פסח נאכל בשתי

חבורות אוסר לאדם לאכול בשני

מקומות הכא לא נעשה לכל חבורה

וחבורה מקומם כמקום אחר שהרי

אינו רואה אויר שלא ראה עד עכשיו

ואין כאן מקום חדש: היו יושבין.

ב׳ חבורות בשני בתים ואכלו שם

פסחיהם ונסתלקה המחיצה יש כאן

אויר חדש ונעשה לכל חבורה כמקום

אחר והוו ליה כאוכלים במקום

הראשון ובשני הלכך לדברי האומר

אין האוכל אוכל בשני מקומות אין

חוכלים: פשיע ליה מפשע. חומרה

לשמועה זו פשוטה ומפורשת כמו

שאמרנו שעשיית מחיצה עושה אותן

שתי חבורות וסילוק מחילה עושה

אותן שני מקומות ולא מספקא ליה

בה מידי: מ"ט. למה לה להפוך

פניה ומאי אורחה בהכי: מפני שהיא

בושה. לאכול לעיני האנשים על ידי שמסתכלין בה: ימיב. ומטה מקום

הסב חשובין היא והקטנים יושבין

על גבי ספסלין וניהג עלמו בחשיבות:

ומך סבר יש אם למקרא. וא״ת והא שמעינן ליה לרבי שמעון בפ"ק דקדושין (דף ימ:) דאית ליה יש אם למקרא ולמסורת דדריש בבגדו בה בבוגדו בה דאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר

אישות ולא 🕫 אלאישות אחר שפחות י"ל דהתם לא סתרי אהדדי ויכול 👚 גברא אי בעי קאי מהכא ואזיל ואכיל הכא דלא קפיד רחמנא אלא לדרוש שניהם אבל הכא דליכא למידרש אלא חד דריש מקרא וכן בפ"ק דסנהדרין (דף ד.) והא דאמר לעיל (דף פה.) המוליה בשר פסח מחבורה לחבורה הרי הוא בלא תעשה אתי אפילו למאן דאמר פסח נאכל בשתי חבורות דאחר שנחלק ולקחו כל חבורה חלקה אסור להוליא חלק חבורה זו לחבורה אחרת:

ש הכלה הופכת פניה. אינטריך לאשמעינן דלא חשבינן כשתי מקומות אע"פ שאכלה מקלת סעודה בלא הפיכת פניה אי נמי קמ"ל דחייבת להפוך פניה כדאמר בגמרא כלה תנן:

אין מסרבין לגדול. אמאי דיתיב אפוריא לא שייך למימר משום דאין מסרבין דישיבת פוריא דבר גסות ושררה הוא ולא היה לו לישב אי לאו משום כל מה שיאמר בעל הבית עשה: (A) בכברין בג' בו'. פירש ר"ח חבורה שנמנו על הפסח ובאו מקלת מהן בעת שדרך בני אדם לאכול ושגרו הדיילא פי׳ שמש לחפש אחריהם ולא מלאן אם נתקבנו רק שלשה אוכלין את הפסח ואין עליהן להמתין עד שיבואו כולם אבל פחות משלשה לא אבל אם היו מקובלים יחד וילאו ונתאחרו והדר בהו דיילא ולא מלאן אפילו לא נשאר רק אחד מהם אין נריך להמתין כיון שהיו שם וילחו:

רבינא ונותן דמים. האוכל פסח ולית הלכתא כוותיה והנ"מ דעל בעידנא דעיילי אינשי והדר בהו דיילא:

הדרך עלך כיצד צולין

יכול יהא נאכל בשתי חבורות ת"ל בבית אפוריא יתבת אמר להו יכל מה שיאמר לך יהשותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן שנים דרך ארץ שלשה מגםי הרוח מאי שעמא לא אהדרת אפך אמר להו כלה הופכת פניה תנן פר' ישמעאל ברבי יוםי איקלע לבי רבי שמעון ברבי יוםי בן לקוניא יהבו ליה כםא

אחד יאכל במאי קמיפלגי רבי יהודה סבר יש אם למסורת ור' שמעון סבר יש אם למקרא היו יושבין ונפרסה מחיצה ביניהם לדברי האומר פסח נאכל בשתי חבורות אוכלין לדברי האומר אין הפסח נאכל בשתי חבורות אין אוכלין היו יושבין ונסתלקה מחיצה ביניהן לדברי האומר האוכל אוכל בשני מקומות אוכלין לדברי האומר אין האוכל אוכל בשני מקומות אין אוכלין יתיב רב כהנא קא פשים ליה מפשם א"ל רב אשי לרב כהנא ותיבעי לך איבעיא סילוק מחיצה ועשיית מחיצה מי הוי כב' מקומות וכב' חבורות דמי או לא אתיקו: הכלה הופכת את פניה וכו': מ"ם א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנז מפני שהיא בושה רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק אמרו ליה מה שמך אמר להו רב הונא אמרו ניתיב מר אפוריא יתיב יהבו ליה כסא קבליה בחד זימנא ושתייה בתרי זימני יולא אהדר אפיה אמרו ליה מ"ם קרית לך רב הוגא אמר להו בעל השם אני מ"ם כי אמרו לך ניתיב בעל הבית עשה מון מצא) מאי מעמא כי יהבי לך כסא קבלת בחד זימנא אמר להו מסרבין לקשן יואין מסרבין לגדול מ"ם אשתיתיה בתרי זימני אמר להו ∘דתניא

קבליה בחד זימנא ושתייה בחד זימנא אמרי ליה לא סבר לה מר השותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן אמר להו הלא אמרי בכוסך קטן ויינך מתוק וכריסי רחבה אמר רב הונא סיבני חבורה נכנסין בשלשה וווצאין אפילו באחר אמר רבה יוהוא דעייל בעירנא דרגילי למיעל והוא דרגש בהו דיילא אמר רבינא ונותנין שכר דמים וצריך האחרון למיעל והוא דרגש בהו דיילא אמר ולית הלכתא כוותיה:

הדרן עלך כיצד צולין

קבליה בחד זימנא. ולא סריב עד שיפצרו בו: ושחייה בחרי זימני. הפסיק בו: ולא אהדר אפיה. לצד אחר אלא שתה לעיניהן: בעל השם אנא. מקטנותי כך קוראין לי רב הונא: מ"ע כי אמרי לך חיב אפוריא איסיבס. ולא ישבת על גבי קרקע ולא על גבי ספסל ולהכי בעו ליה שלא היה מנהגם כך ותמיהא להו: כל מה שיאמר לך בעל הבים עשה. מתניתא היא במסכת דרך ארץ (בפרק בן עואי) (ד"א רבה פ"ה): מסרבין לקטן. מלקבל דבריו עד שיפליר בו: ואין מסרבין לגדול. שכן במלחכים שחמרו לחברהם כן תעשה (ברחשית יח) ולח סירבו בו וללוט חמרו כי ברחוב נלין עד ויפלר בם מאד (שם יט): כלה הופכה פניה חנן. ואין דרך האיש להפוך פניו: רבי ישמעאל בר רבי יוסי כריסו רחבה הואי כדאמרינן בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פד.): כני חבורה. לאו בפסח קאי: בני חבורה. שמש המשמש בסעודתו נכנסיו בשלשה להסב ואם בא יחיד או שנים והסבו אין על השמש לשמש עלייהו: ויולאין באחד אחד. כל מי שסיים אכילתו קודם אם בא לנאת יצא ואע"פ שקשה לשמש לשרת היחידים הנשארין: והוא דעייני בעידנא דעייני אינשי. שאין האחרון מאריך יותר משעת סעודת האחרים וגם בכניסתן לא ימהרו להסב כדי לאחר השמש עד זמן גמר שעת סעודה: והוא דרגש בהו דיילא. שהודיעו לשמש שזה דרכן לנאת אחד אחד לפי שטורח הוא לו לשמש היחידים: ולריך האחרון להוסיף דמים. לשמש:

הדרן עלך כיצד צולין

א) סנהדרין ד. [סוכה ו: קדושין יח: וש"נ], כ) [עיין תוספות בכורות מד: ד"ה ואין], ג) המג"א סימן ק"ע ס"ק יו"ד העתיק חוץ מלא וכ' פי" על זה בשם הב"ח ובשם מט"מ ע"ש וכ"ל השל"ה בשער האומיות אות ק' דף נ"ח ע"ב בשם ראשית חכמה ע"ש דגרסתם חון מלא וע"ע בחידושי אגדות, ד) [מס' ד"א רבה רפ"ו ושם איתא כשהוא דבר כשרות], ה) [שם] בינה כה:, ו) [בערוך ערך דייל מבאר פי׳ סוגיא זו באריכות ע"ש], ז) [דף ד.], מ) [ל"ל ולא לשפחות אחר שפחות ל"מ], ע) נשייך לע"ח

הוהות הר"ח (A) תוספות ד"ה נכנסין וד"ה אמר הד"א:

גליון הש"ם

גמרא רבי ישמעאל ברבי יוםי. בירושלמי ספ"ג דמעשרו' אימא ר"א בר"ש:

מוסף רש"י

ת"ל בבית אחד יאכל. ומתרגמינו בחבורה חדא ית אכל (לעיל מא:). יש אם למסורת. כמה שנמסרה למסורת. כתב של תיבה למשה אנו לריכין לדורשה ולא לפי המקרא (מכות ז:) או: כמה שכתב משה ומסר בספר תורה לישראל היא האם והעיקר, ולא כמו שהוא נקרא (טובה ו:). יש אם למקרא. נתר קרייה חולינן דהיא עיקר

הדרן עלך כיצד צולין

מוסף תוספות א. לשפחות אחר שפחות. תוס' שאנץ. מהר"ס.

> אחד, כגון שהיו שם כולם אותי כמן שרו שם פולם אפילו האחד הנשאר ואינם יכולין לומר לו למה לא המתנת אותנו. ואמר רבינא ונותן דמים האוכל הפסח, ולית הלכתא כותיה. והני מילי דעל באידנא דעיילי אינשי כרבה והדר בהו דיאלא. הדרן עלך כיצד צולין